

**MASKUN KUNNAN ESI- JA PERUSOPETUKSEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA
VUOSILLE 2017 - 2019**

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	1
JOHDANTO	3
1. OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTÖSSÄ OLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT	4
1.1. Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta oppilaitoksessa	4
1.2. Oppilashuollon palveluiden järjestäminen	5
1.2.1. Psykologipalvelut	6
1.2.2. Kuraattoripalvelut	6
1.2.3. Kouluterveydenhuolto	6
2. KOULUKOHTAINEN YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO ELI KHR-TOIMINTA JA SEN TOIMINTATAVAT	8
2.1. Yhteistyö eri tahojen kanssa	8
2.2. Koko koulun yhteiset tapahtumat ja yhteistoiminta	8
2.3. Kerhotoiminta	9
2.4. Kummioppilastoiminta	9
2.5. Oppilaiden osallisuus	10
2.6. Nivelvaiheyhteistyö	10
2.7. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi	10
2.8. Yhteistyö terveysneuvonnan ja opetuksen välillä	11
2.9. Järjestyssäännöt ja kurinpidolliset toimet	11
2.10. Haitallisten ja vaarallisten aineiden pois ottaminen ja niiden käyttöön puuttuminen	12
2.11. Tapaturmien ehkäiseminen ja ensiapu	12
2.12. Oppilaan pitkäaikaissairauden huomioiminen koulussa	13
2.13. Koulukuljetus	13
2.14. Kouluruokailu	13
2.15. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta ja häirinnältä sekä ennaltaehkäisy	14
2.16. Toimiminen kriisitilanteissa	14
3. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT	16
3.1. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen	16
3.2. Monialainen asiantuntijaryhmä eli MAR-ryhmä	16

3.2.1 Suostumuslomake	17
3.2.2 Oppilashuoltokertomus	17
3.3. Opetusjärjestelyt oppilashuollon tukitoimena	18
4. YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA	20
4.1. Wilman käyttö kodin ja koulun yhteistyövälineenä	20
4.2. Yhteistyömuodot	20
4.3. Vanhempainyhdistys	20
5. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	22
LIITTEET	23
Liite 1: Esiopetuksen opetusryhmät, oppilasmäärät ja opettajat	23
Liite 2. Koulun opetusryhmät, oppilasmäärät ja opettajat	24
Liite 3. Oppilashuollon vastuuhenkilöiden yhteystiedot	25
Liite 4. Koulukohtainen hyvinvointisuunnitelma	26
Liite 5. Koulun järjestyssäännöt	27
Liite 6. Suostumuskaavake MAR -kokousta varten	28
Liite 7. Oppilashuoltokertomus	29
Liite 8. Koulun vanhempainyhdistyksen yhteystiedot	30

JOHDANTO

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013) astui voimaan 1.8.2014. Laki koskee esi- ja perusopetuksen oppilaita sekä 2. asteen opiskelijoita.

Opetussuunnitelman mukaisella oppilashuollolla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä turvallisen ja terveellisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnustetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. Opetussuunnitelmassa kuvataan perusopetuksen opiskeluhuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat sekä määritellään opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto toteutuu kaikissa kouluissa ja esiopetusyksiköissä.

Tämä oppilashuoltosuunnitelma on osa Maskun kunnan opetussuunnitelmaa, Maskun kunnan esiopetussuunnitelmaa, Maskun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa sekä opetussuunnitelman mukaista oppilashuoltosuunnitelmaa (Kitola 13.10. 2015 §112). Suunnitelma päivitetään kolmen vuoden välein ja koulukohtaiset liitteet lukuvuoden alussa.

Tässä suunnitelmassa käytetyt oppilas-termi pitää sisällään sekä esiopetuksessa olevan lapsen sekä perusopetuksessa olevan oppilaan.

1. OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTÖSSÄ OLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT

Oppilashuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

- edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- siirtää painopistettä nykyistä enemmän yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön
- siirtää painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön
- vahvistaa oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelmallisuutta ja toteuttamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä

Oppilashuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Esioppilaiden terveydenhuollosta vastaa Perusturvakuntayhtymä Akselin lastenneuvolapalvelut. Oppilashuoltoa toteutetaan sivistystoimialan ja hyvinvointitoimialan monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilöstöllä ja se on kaikkien yhteisössä työskentelevien tehtävä.

Oppilashuollosta muodostetaan toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuolto järjestetään yhteisöllisenä oppilashuoltona ja yksilökohtaisena oppilashuoltona.

1.1. Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta oppilaitoksessa

Maskun kunnassa on viisi alakoulua ja yksi yläkoulu. Esiopetusta annetaan alakoulujen tiloissa sekä yksityisen päiväkodin yhteydessä, mikäli ryhmän muodostamisen edellytys (vähintään 10 oppilasta) toteutuu. Kaikissa kouluissa ja esiopetusyksiköissä tarjotaan osa-aikaista erityisopetusta.

Suuntaa antavat koulukohtaiset opetusryhmätiedot. Vuosittain päivittyvät tiedot liitteenä.

- Suurin alakoulu on Kurittulan koulu, jossa on 18 opetusryhmää ja neljä pienryhmää. Kurittulan koulussa toimii 4 erityisluokanopettajaa sekä yksi kokoaikainen laaja-alainen erityisopettaja. Lisäksi koulussa toimii toinen laaja-alainen erityisopettaja kahtena päivänä viikossa.
- Lemussa on 12 opetusryhmää ja yksi pienryhmä. Lemun koulussa toimii yksi erityisluokanopettaja sekä yksi laaja-alainen erityisopettaja neljänä päivänä viikossa.
- Seikelässä on kuusi opetusryhmää ja kolme pienryhmää. Seikelän koulussa toimii kolme erityisluokanopettajaa, jotka hoitavat myös koulun laaja-alaisen erityisopetuksen.

- Tammenahjon alkuopetusyksikössä on seitsemän opetusryhmää. Tammenahjon koulussa toimii yksi laaja-alainen erityisopettaja kolmena päivänä viikossa.
- Askaisissa on kolme perusopetusryhmää yhdysluokkina. Askaisten koulussa toimii laaja-alainen erityisopettaja yhtenä päivänä viikossa.
- Maskun Hemmingin yläkoulussa on noin 24 opetusryhmää ja kolme pienryhmää, joista kaksi toimii koulun yhteydessä ja kolmas erityislastenkoti Pikku-Tuulensuojassa. Hemmingin koulussa toimii kolme erityisluokanopettajaa ja kolme laaja-alaista erityisopettajaa.

- Liite 1: Esiopetuksen opetusryhmät ja oppilasmäärät ja opettajat
- Liite 2: Koulun opetusryhmät ja oppilasmäärät ja opettajat
- Liite 3: Oppilashuollon vastuuhenkilöiden yhteystiedot

1.2. Oppilashuollon palveluiden järjestäminen

Oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu koulu- ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnista on yksikön henkilökunnalla. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto. Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä sivistyspalveluiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kuten poliisiviranomaisten, järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

Maskun kunnan oppilashuollon palveluista vastaa perusturvakuntayhtymä Akseli. Maskussa on

- 1,5 terveyskeskuspsykologia, jotka toimivat myös koulupsykologeina
- 1,5 koulukuraattoria
- 1/3 perheneuvonnan psykologi
- 1/3 perheneuvoja
- 2,4 kouluterveydenhoitajaa
- 0,2 koululääkäreitä
- lastenneuvola- sekä lääkäripalvelut esioppilaille

Koululääkäriresurssiin on laskettu se lääkäri-aika, joka käytetään lakisääteisiin määräaikaistarkastuksiin. Nämä ajat lääkäri on fyysisesti koulussa. Määräaikaistarkastuksissa tai muutoin esim. koulussa esille tulleet terveydenhuollon palveluja vaativat asiat selvitetään avosairaanhoidossa terveyskeskuksessa. Lääkäriin työskennellessä terveyskeskuksessa kouluajan ulkopuolella, vastaanotolle on mahdollista päästä helpommin mistä tahansa koulusta sen hetkisen tarpeen, eikä lääkärin sijainnin, mukaan.

1.2.1. Psykologipalvelut

Koulupsykologin työn keskeisiä alueita ovat lasten ja nuorten oppimistaitoihin, tunne-elämään, sosiaaliseen kehitykseen ja mielenterveyteen liittyvät kysymykset. Koulupsykologin käyttämiä työmuotoja ovat esimerkiksi yksilömuotoiset lyhyehköt tukikeskustelujaksot, vanhempien ja opettajien konsultointi sekä ohjaus, oppimis- ja kouluvaikeuksien yksilötutkimukset ja tukitoimien suunnittelu yhdessä opettajan ja huoltajan kanssa kaikilla tuen tasoilla. Koulupsykologi työskentelee lisäksi luokkien ja erilaisten ryhmien kanssa. Koulupsykologi osallistuu pedagogisen selvityksen laatimiseen ja on tarvittaessa mukana yksilökohtaisissa oppilashuollollisissa palaverissa. Hän tekee yhteistyössä koululääkärin kanssa lähetteet erikoissairaanhoidon lasten- ja nuorisopsykiatrian ja lastenneurologian tutkimus- ja hoitajaksoille. Koulupsykologiin voivat olla yhteydessä niin oppilas, vanhemmat kuin opettajat. Yhteistyö vanhempien kanssa on olennainen osa koulupsykologin työtä. Koulupsykologin palvelut koskevat myös esikouluikäisiä lapsia.

1.2.2. Kuraattoripalvelut

Koulukuraattori tekee sosiaalityötä koulussa. Kuraattori työskentelyn tavoitteena on lapsen ja nuoren sosiaalisen hyvinvoinnin, myönteisen kasvun ja kehityksen sekä koulunkäynnin ja elämänhallinnan tukeminen Maskun kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Koulukuraattori toimii yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja yhteistyötahojen sekä koulun henkilökunnan kanssa ja antaa heille asiantuntija-apua ja neuvontaa oppilashuoltoon liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaat ja huoltajat voivat ottaa yhteyttä koulukuraattoriin keskustellakseen erilaisista koulua, kotia, kaveripiiriä ja vapaa-aikaa koskevista asioista. Myös koulun henkilökunta sekä muut viranomaistahot voivat ohjata oppilaan koulukuraattorin palveluihin. Tarvittaessa koulukuraattori ohjaa oppilasta sekä hänen perhettään koulun ulkopuolisiin palveluihin. Koulukuraattori kuuluu osana koulun monialaiseen työryhmään.

1.2.3. Kouluterveydenhuolto

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Kouluterveydenhuoltoon kuuluu oppilaan terveydenhoito sekä ensiapu koulutapaturmissa. Sairaanhoido ei kuulu kouluterveydenhuollon piiriin. Terveystarkastus tapahtuu koululla kouluaikoina ja tarkoittaa mm. koululääkärin ja kouluterveydenhoitajan suorittamia terveystarkastuksia. Kouluterveydenhuoltoon kuuluu myös pitkäaikaissairaiden oppilaiden hoidon seuranta ja tukeminen.

Esiopetuksessa olevien oppilaiden terveydenhoito järjestetään lastenneuvolassa. Neuvolapalvelut tuotetaan perusturvakuntayhtymä Akselissa. www.soteakseli.fi

2. KOULUKOHTAINEN YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO ELI KHR-TOIMINTA JA SEN TOIMINTATAVAT

Oppilashuoltolaki vaatii monialaisen oppilaitoskohtaisen oppilashuoltoryhmän perustamista. Lakisääteisesti ryhmän on kokoonnettava vähintään kerran lukukaudessa. Koulu määrittelee itse ryhmän toimintatavat. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Koulu kohtaisen monialaisen ryhmän kokouksiin voivat osallistua rehtori, opettajien edustaja, koulupsykologi, koulukuraattori ja terveydenhoitaja ja tarvittaessa sosiaalityöntekijä ja vanhempien ja oppilaiden edustus. Lisäksi kokouksiin voidaan kutsua muitakin koulun henkilöstöä sekä ulkopuolisia toimijoita. Esiopetuksen henkilökunta osallistuu koulu kohtaiseen yhteisölliseen ryhmään (KHR) lukukausittain.

- Liite 4. Koulu kohtainen hyvinvointisuunnitelma

Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulu kohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Tämä suunnitelma on nähtävissä koulujen turvallisuussuunnitelmassa (ei julkinen asiakirja).

Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja koulussa tehdään tarkastuksia säännöllisesti yhdessä työsuojelun ja työterveyden kanssa.

- Liite 5. Koulun järjestyssäännöt

2.1. Yhteistyö eri tahojen kanssa

Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita koululle nimettyjen sosiaali- ja perhepalveluiden työntekijöiden lisäksi ovat nuorisopalvelujen, terveystoimen, ja sosiaalitoimen edustajat sekä poliisi ja poliisin sosiaalityöntekijä, seurakunnan, kirjaston, eri järjestöjen, lähikoulujen ja oppilaitosten työntekijät. Myös yritykset, muut yhteisöt ja yksittäiset vierailijat voivat olla koulun oppilashuollon yhteistyökumppaneita

2.2. Koko koulun yhteiset tapahtumat ja yhteistoiminta

Maskun kunnan kouluissa järjestetään erilaisia koulun yhteisiä tapahtumia. Tapahtumat voivat olla lukuvuoden kalenteria noudattavia juhlia tai toimintoja, erilaisia teemapäiviä, opintoretkeä, kodin ja koulun

yhteistyöpäiviä. Tapahtumien järjestäjänä on aina koulun omia toimijoita, mutta järjestelyissä voi olla mukana myös koulun yhteistyökumppaneita. Tapahtumien ja toiminnan tarkoituksena on eheyttää opetusta, lisätä yhteistyötä ja osallisuutta sekä antaa myönteisiä kokemuksia yhdessä toimimisesta.

Maskun kaikissa kouluissa järjestetään em. tapahtumia.

2.3. Kerhotoiminta

Koulujen kerhotoiminnan tavoitteena on saada aikaan monipuolista lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajan toimintaa, joka vakiintuu osaksi lapsen ja nuoren iltapäivää. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä kolmannen sektorin ja koulun muiden sidosryhmien ja eri hallintokuntien osaamista.

Kerhotoiminnan tavoitteena on:

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen
- sosiaalisten taitojen kehittäminen ja yhteisöllisyyteen kasvaminen
- onnistumisen ja osaamisen kokemuksen tunteminen
- luovan toiminnan ja ajattelun kehittäminen
- lasten ja nuorten kannustaminen oman kulttuurin tuottamiseen
- mahdollisuus oppilaan tuntemuksen lisäämiseen
- harrastuneisuuden tukeminen ja myönteisten harrastusten lisääminen

Maskun kunnan kouluissa järjestetään useita eri kerhoja joka koululla. Osa kerhoista toimii koko lukuvuoden ajan ja osa lyhyempiä jaksoja. Kerhot ovat oppilaalle maksuttomia.

2.4. Kummioppilastoiminta

Kummioppilastoiminnan tavoitteena on yhteisöllisyyden lisääminen, koulukulttuurin välittäminen ja ryhmään sopeutuminen sekä koulukiusaamisen ehkäiseminen. Kummioppilas on koulun yläluokkien oppilas, joka auttaa nuorempaa oppilasta sopeutumaan koulunkäyntiin ja tutustumaan koulutovereihin. Kummioppilaan tehtävät voivat vaihdella koulun mukaan. He esim. osallistuvat nuorempien oppilaiden tunneille auttamaan pienissä tehtävissä, järjestävät teemapäiviä tai leikkivät yhdessä välitunneilla.

Kummioppilastoimintaa on kaikissa Maskun kunnan alakouluissa ja esiopetuksessa.

2.5. Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa. Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä. Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Joka koulussa toimiva oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

2.6. Nivelvaiheyhteistyö

Nivelvaiheissa eri toimijoiden välinen yhteistyö on tärkeää oppilaan yhtenäisen koulupolun varmistamiseksi. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen välittäminen mahdollistaa opetuksen asianmukaisen järjestämisen. Tiedonsiirto on jokaisen toimijan velvollisuus.

Koulun ensimmäiselle luokalle tuleville oppilaille ja heidän vanhemmilleen järjestetään tutustumispäivä ja pidetään tarvittavat tiedonsiirtopalaverit. Ala- ja yläkoulun nivelvaiheessa oppilaat käyvät tutustumassa uuteen kouluun ja opettajat konsultoivat toisiaan. Perusopetuksen päättöluokalla nivelvaihetuki painottuu oppilaan henkilökohtaiseen ohjaukseen.

Tarkempi aikataulu löytyy Maskun kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmasta.

2.7. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden edistämiseksi

Valtioneuvoston asetuksella (338/2011) halutaan tehostaa koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden säännöllistä seuranta ja aktiivista kehittämistä moniammatillisessa yhteistyössä. Yhteistyö toteutetaan oppilaitoksen ja oppilaiden, koulu- ja terveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveydenhuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken.

Kouluissa tehdään lakisääteiset terveydellisten olojen tarkastukset kolmen vuoden välein. Tarkastuksissa perehdytään yhteisön hyvinvointiin, ympäristön erilaisiin tekijöihin (esim. sisäilma) ja turvallisuuteen.

2.8. Yhteistyö terveysneuvonnan ja opetuksen välillä

Terveydenhoitaja voi tarjota asiantuntemusta päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemuksesta ja liikunnasta osana terveystiedon opetusta tai yksilökohtaisena neuvontana tai ohjauksena.

Koulut voivat käyttää esimerkiksi THL:n kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen, vanhempainilloissa, oppilashuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Maskun kunnassa toimii lakisääteinen moniammatillinen ennaltaehkäisevän päihdetyön ryhmä.

2.9. Järjestyssäännöt ja kurinpidolliset toimet

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön (POL 29 § 1 mom.) ja huolehtia siitä, että oppilas suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja asiallisesti (POL 35 § 2 mom.).

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä (POL 29 § 4 mom.).

Järjestyssäännöt ovat voimassa kaikessa koulun toiminnassa mukaan lukien retket, kerhot ja leirikoulut. (POL 29 § 6 mom.) Järjestyssäännöt valmistellaan yhteistyössä koulun henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden kanssa. Koulun oppilaskuntaa tulee kuulla (POL 3 § 3 mom., 47 a § 1 ja 3 mom.).

Koulu kohtaiset järjestyssäännöt, jotka ovat osa opetussuunnitelman koulu kohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa, hyväksyy rehtori. Järjestyssäännöt eivät saa olla perusopetuslain tai minkään muun säädöksen vastaisia, eikä niillä voida heikentää oppilaan perusoikeuksia.

Koulu kohtaisissa järjestyssäännöissä tulee olla täsmennettyinä koulu yhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeelliset määräykset: käytännön järjestelyistä, asianmukaisesta käyttäytymisestä ja tarkempia määräyksiä esineistä tai aineista sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä.

- Liite 6. Koulun järjestyssäännöt

2.10. Haitallisten ja vaarallisten aineiden pois ottaminen ja niiden käyttöön puuttuminen

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussa pidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29§:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitettua kiellettyä esineen tai aineen haltuunottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussapito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. (POL 36 e § 1) Edellä 36 d ja 36 e §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuunottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa. (POL 36 f § 1) Edellä 29§:n 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä esineitä ja aineita luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. (POL 36 g § 2)

2.11. Tapaturmien ehkäiseminen ja ensiapu

Koululaisten tapaturmista on ehkäistävissä suuri osa. Tapaturmariskien tiedostaminen ja tunnistaminen sekä niiden pohjalta mahdollisesti ympäristöön ja käyttäytymiseen tehtävät muutokset ovat keskeinen osa tapaturmien ehkäisyä.

Pienissä tapaturmissa oppilas voidaan ohjata terveydenhoitajan luokse, mutta äkillisessä avun tarpeessa hänet ohjataan suoraan terveyskeskuksen ensiapuun.

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne ovat kirjattuina koulun vuosityösuunnitelmaan. Oppilaiden vakuutus on voimassa kaikkeen koulun toimintasuunnitelmaan liittyvän toiminnan aikana. Tapaturmasta ilmoitetaan välittömästi tapaturman jälkeen oppilaan huoltajalle.

2.12. Oppilaan pitkäaikaissairauden huomioiminen koulussa

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti.

Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, hänen saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

2.13. Koulukuljetus

Perusopetuslain 32§:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää oppivelvollisuusikäisille oppilaille maksuton koulukuljetus. Järjestämisvelvollisuus koskee esiopetusoppilaita ja perusopetusta tai lisäopetusta saavia oppilaita. Maskun kunnassa kuljetusedun saavat ne esioppilaat, joilla koulumatka on yli kaksi kilometriä ja ne 1-9 luokan oppilaat, joiden koulumatka on yli viisi kilometriä.

Koulukuljetusten odotusajoista säädetään perusopetuslaissa (32§) seuraavasti:

- Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.
- Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Koulukuljetuksen turvallisuutta koskevat ohjeet (liikenteen turvallisuusvirasto, trafi.fi) on koottu opetushallituksen tuottamaan Koulukuljetusoppaaseen (2011)

http://www.oph.fi/download/136702_Koulukuljetus_opas_2011.pdf

2.14. Kouluruokailu

Oppilaalla on oikeus ruokailuun koulupäivän aikana. Lapsen tietojen tarkistuksen yhteydessä selvitetään myös lapsen mahdollinen ruokavalio. Tämä tarkistus tehdään lapsen aloittaessa esiopetuksen ja aina toimintavuoden alkaessa. Kouluterveystarkastuksen osana terveydenhoitaja keskustelelee ruokailusta ja opastaa. Perusruokavalion muunnoksina on tarjolla kasvisruokavalio, myös uskonnollisista ja eettisistä syistä muunnettuja ruokavalioita pyritään tarjoamaan mahdollisuuksien mukaan. Perusruokavalion muunnokset selvitetään lomakkeella.

Eriyisruokavalioita tarjotaan henkilöille, joilla on ravitsemushoitoa vaativa sairaus. Eriyisruokavalioista tulee esittää aina lääkärin, terveydenhoitajan tai ravitsemusterapeutin kirjoittama todistus.

Vanhemmat toimittavat erityisruokavalion selvityslomakkeen koulun keittiöön (viimeistään 2 viikon kuluttua koulun alkamisesta). Erityisruokavalion tarve tarkistetaan vuosittain, mutta tarvittaessa muutoksia tehdään myös useammin. Kouluterveydenhoitajalta saatava kaavake palautetaan terveydenhoitajalle, joka toimittaa kaavakkeen keittiöön.

Kansallisen allergiaohjelman mukaisesti myös allergiaruokavalioiden selvittämisessä pyritään tukemaan sietokyvyn lisäämistä ja välttämään vain niitä ruoka-aineita, jotka aiheuttavat vakavia oireita.

Edellytyksenä perusruokavalion muunnoksien tai erityisruokavalion tarjoamiselle on aina se, että lapsi noudattaa ko. ruokavaliota myös kotona.

2.15. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta ja häirinnältä sekä ennaltaehkäisy

Kiusaamisesta on kyse silloin, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisen ja toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi tasaväkistä oppilasta riitelee, tai kun hännäämisen kohteeksi joutuvat satunnaisesti eri oppilaat.

Ennaltaehkäisevät toimet:

- Selkeät säännöt ja rajat, ja niistä tiedottaminen.
- Selvä määrittely, mitä on kiusaaminen.
- Hyvin hoidettu valvonta.
- Nopea puuttuminen havaituissa tilanteissa.
- Jatkuva keskustelu ja arviointi.
- KiVa koulu -menetelmä (Kiusaamisen vastainen toimintamalli)
- Liikkuva koulu -hanke
- Myös muita toimintaohjelmia, kuten Lions Quest, Yhteispeli, Friends yms.

Kiusaamisen vastaisessa työssä koulun ja kodin välinen yhteistyö on merkittävää. Mikäli huoltajat epäilevät koulukiusaamista, tulee huoltajan ottaa yhteys oppilaan luokanopettajaan, kannustaa lasta kertomaan kiusaamisesta kotona ja koulussa.

2.16. Toimiminen kriisitilanteissa

Jokaisella koululla on oma suunnitelmansa kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle. Se on osa koulun turvallisuussuunnitelmaa (ei julkinen asiakirja). Opetussuunnitelman yhteydessä määritellään toiminta äkillisissä uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmaa laadittaessa tehdään yhteistyötä tarvittavien viranomaisten

kanssa ja otetaan huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitilanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset.

Koulun järjestyssäännöt, yleiset turvallisuusohjeet laaditaan niin, että ne edistävät turvallista opiskeluympäristöä.

Henkilöstön perehdyttäminen tapahtuu henkilöstökokouksissa. Suunnitelman päivittämisestä vastaa turvallisuusvastaava yhdessä rehtorin kanssa. Toimintavalmiuksia kerrataan lukuvuosittain koko henkilöstön ja oppilaiden kanssa.

3. YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan koulu- ja terveydenhuollon palveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja, monialaisia yksilökohtaista oppilashuoltoa (MAR- ryhmän toiminta) sekä OHL:n 10§ tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveystalveluja.

3.1. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Yksilökohtainen oppilashuolto järjestetään lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi. Opettaja saa keskustella oppilaan asiasta muiden opettajien tai niiden asiantuntijoiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu ja antaminen liittyy. Keskustelu rajautuu tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opetuksen tai tuen suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa. Keskustelun tarkoituksena on, että oppilas saa oikea-aikaista ja riittävää tukea.

Oppilaalle on järjestettävä keskusteluaika kuraattorille tai psykologille viimeistään seitsemäntenä päivänä pyynnöstä tai kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä. Terveysthoitajan työaika on järjestettävä siten, että oppilaan on mahdollista saada arkipäivisin virka-aikana yhteys oppilasterveydenhuoltoon.

3.2. Monialainen asiantuntijaryhmä eli MAR-ryhmä

Yksilökohtaisen oppilashuoltoasian käsittelyä varten kootaan tarvittaessa ryhmä, jossa moniammatillisesti käsitellään oppilaan yksilöllisiä ongelmia, jotka haittaavat oppilaan kehittymistä tai oppimista. Kyseessä voi olla oppilaan fyysinen tai psyykinen terveydentila, koulunkäynnin vaikeudet tai sosiaalisen hyvinvoinnin ongelmat.

Oppilashuoltolain mukainen yksilökohtainen oppilashuolto ja perusopetuslain mukainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki eroavat toisistaan oikeudellisesti ja vain oppimisen tukeen liittyvät asiat käsitellään koulun pedagogisessa ryhmässä. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokooa se koulussa toimiva viranomainen, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään kuuluvat tarpeen mukaan luokanopettaja, luokanvalvoja, oppilas, huoltajat, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, rehtori, erityisopettaja, oppilaanohjaaja tai muu asiantuntija. Huoltajalla ja oppilaalta kysytään aina kirjallinen suostumus ryhmän koollekutsumiseksi (kts. liite suostumuslomake). Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Konsultaatiota pyytävä saa ilmaista salassa pidettäviä tietoja, jotka ovat

välttämättömiä virka-aputehtävän, toimeksiannon tai omaan lukuun muutoin suoritettavan tehtävän suorittamiseksi. Ryhmän kokoonkutsuja vastaa siitä, että tapaaminen kirjataan oppilashuoltokertomukseen (kts. liite oppilashuoltokertomus) ja sitä säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä.

3.2.1 Suostumuslomake

Oppilaalta pyydetään kirjallinen, allekirjoitettu suostumus, johon kirjataan monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan osallistuvat henkilöt ammattinimikkeineen. Jos alaikäiselle tai muutoin vajaavaltaisella ei kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen oppilaan sijasta. Allekirjoituksella oppilas tai huoltaja antavat suostumuksen oppilaan asioiden käsittelyyn. Suostumuslomake liitetään osaksi oppilashuoltokertomusta.

Jos oppilas tai huoltaja kieltäytyy monialaisen ryhmän toiminnasta, arvioidaan oppilaan etu ja tapauskohtaisesti harkitaan lastensuojeluilmoituksen tekemistä.

- Liite 7. Suostumuslomake MAR-kokousta varten.

3.2.2 Oppilashuoltokertomus

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksesta laaditaan muistio oppilashuoltokertomukseen. Tulostettu kappale arkistoidaan yhdessä Suostumus -lomakkeen kanssa koulun arkistoon. Muistioon kirjataan kaikki läsnäolijat sekä ne henkilöt, joilla on lukuoikeus.

Mikäli tietoja tai lukuoikeus on tarpeen luovuttaa muille kuin kokoukseen osallistuneille, sovitaan tästä erikseen oppilaan ja huoltajien kanssa ja kirjataan asia muistioon. Terveys- ja sosiaalitoimi tekee omat kirjauksensa omiin tietokantoihinsa. Koulun toimesta ei tehdä muistiota oppilashuoltokertomukseen niistä

oppilasta koskevista kokouksista, joissa koolle kutsujana toimii koulun ulkopuolinen taho ja koulun edustaja on kutsuttuna paikalle.

Muistioon voidaan tehdä lisäyksiä ja täsmennyksiä myöhemmin sillä edellytyksellä, että muutoksen kirjaaja ilmoittaa nimensä ja päivämäärän muutoksen yhteyteen.

Oppilashuoltokertomuksia säilytetään lain vaatimat 30 vuotta.

- Liite 8. Oppilashuoltokertomus

3.3. Opetusjärjestelyt oppilashuollon tukitoimena

Oppilaan koulunkäyntiä voidaan tukea myös erilaisin opetusjärjestelyin. Oppilas voi tarvittaessa opiskella osan oppiaineesta tai oppiaineen kokonaan osa-aikaisen erityisopetuksen pienryhmässä tai opetus voi tapahtua kokoaikaisen erityisopetuksen pienryhmässä. Alakouluissa erityisopetuksen pienryhmäopetusta annetaan Kurittulan, Seikelän ja Lemun kouluissa. Seikelän koulussa toimii kolme erityisopetuksen pienryhmää, joissa opiskelee oppilaita, joilla on vaikeuksia pääasiassa kielen kehityksessä ja oppimisessa. Kurittulan koulussa toimii kolme erityisopetuksen pienryhmää, joissa opiskelee oppilaita, joilla on vaikeuksia pääasiassa keskittymisessä, käyttäytymisessä ja tunne-elämän kehityksessä. Lisäksi Kurittulassa toimii yksi pienryhmä, joissa opiskelee oppilaita, joilla on vaikeuksia pääasiassa kielen kehityksessä ja oppimisessa. Lemun koulussa toimii yksi erityisopetuksen pienryhmä. Yläkoulussa toimii yksi joustavan perusopetuksen ryhmä sekä yksi erityisopetuksen pienryhmä. Laaja-alaista osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikissa kouluissa. Pienryhmäoppilaita pyritään integroimaan yleisopetusluokkiin oppilaiden vahvuuksien mukaan.

Jos oppilas tarvitsee pidempiaikaisesti osa-aikaisen erityisopetuksen säännöllistä tukea, hänet siirretään tehostettuun tukeen ja hänelle laaditaan pedagoginen arvio ja oppimissuunnitelma. Jos oppilas siirtyy opiskelemaan erityisopetuksen pienryhmään tai aloittaa opiskelun erityisopetuksen pienryhmässä, hänelle laaditaan pedagoginen selvitys ja HOJKS eli henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma sekä hänet siirretään erityiseen tukeen.

Sairaalakoulussa opiskelevat oppilaat ovat edelleen oman koulunsa oppilaita, vaikka opetus tapahtuu sairaalakoulussa. Oppisisällöt ja tavoitteet laaditaan yhteistyössä koulujen välillä. Opetus voidaan toteuttaa myös vuosiluokkiin sitoutumattomasti ja oppilaalla on oikeus saada kunnan oppilashuollon palveluita. (OHL 10§)

Jos oppilaan koulukuntoisuus vaatii, oppilas voi tarvittaessa tehdä lyhennettyä koulupäivää. Lyhennetty koulupäivä on tilapäinen ratkaisu. Opetusta voidaan tarvittaessa järjestää myös koulun ulkopuolella.

Opetusjärjestelyt pyritään tekemään lähikouluperiaatteen mukaan. Opetusta järjestettäessä selvitetään aina ensin lähikoulun mahdollisuudet erityistä tukea tarvitsevan oppilaan opettamiseen. Erityinen tuki edellyttää resurssien varaamista tukitoimien toteuttamiseen. Jos tilannearvio osoittaa, että oppilaan tuen tarve on erityisen vaativaa, niin ettei opetusta voida järjestää lähikoulussa, opetus tulee järjestää siellä, missä se voidaan toteuttaa oppilaan edun mukaisesti.

4. YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Koulu vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun tehtävä on antaa huoltajille tietoa niin, että he voivat seuraavat ja edistää lapsensa koulunkäyntiä ja oppimista. Kodin ja koulun yhteistyö on välttämätöntä, jotta koulutyö onnistuu.

Niin yhteisöllistä kuin yksilöllistä oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaat ja huoltajat osallistuvat koulukohtaisen yhteisöllisen hyvinvointityön suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen mm. osallistumalla KHR-ryhmän toimintaan. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus tiedottaa, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta. Koulun lukuvuositedotteessa ja/tai koulun kotisivuilla informoidaan kaikkia huoltajia koulun oppilashuollon käytännöistä ja toimintatavoista.

4.1. Wilman käyttö kodin ja koulun yhteistyövälineenä

Wilma-järjestelmä kaikissa Maskun kouluissa on yksi kodin ja koulun keskeisimmistä työvälineistä tiedonvälityksessä sekä yhteydenpidossa. Sekä huoltajat että oppilaat voivat pitää yhteyttä koulun opettajiin ja muuhun henkilökuntaan kuuluviin Wilman avulla.

Huoltajat voivat Wilmassa selvittää oppilaiden poissaoloja, ilmoittaa tulevista poissaololoista tai anoa lomaa, viestiä opettajien kanssa, päivittää omia ja oppilaan tietoja, täyttää sähköisiä hakemuksia, vastata koulukyselyihin ja tulostaa koulunkäyntiin liittyviä dokumentteja. Mikäli huoltajalla ei ole käytössään Wilmaa, kodin ja koulun välinen yhteydenpito hoidetaan muilla tavoin.

4.2. Yhteistyömuodot

Koulun ja kodin välistä yhteistyötä tehdään monin tavoin. Opettaja ja vanhemmat voivat yhdessä neuvotella miten yhteistyötä käytännössä tehdään ja miten tietoja vaihdetaan. Yhteistyömuotoja: kodin ja koulun yhteiset juhlat ja teemapäivät, laajennetut terveystarkastukset, vanhempainillat sekä päivittäiset yhteistyökeskustelut.

4.3. Vanhempainyhdistys

Kaikissa kouluissa toimii vanhempainyhdistys. Vanhempainyhdistys kokoaa koulun vanhemmat yhteen ja tarjoaa siten vanhemmille keskustelufoorumia. Se toimii vanhempien vaikutuskanavana ja edistää kodin ja

koulun kumppanuutta ja yhteistyötä. Vanhempainyhdistys tuo uusia toimintatapoja vanhempien ja opettajien väliseen yhteistyöhön.

- Liite 7. Koulun vanhempainyhdistyksen yhteystiedot

5. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta (OHL 27.1§). Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuolto eli KHR seuraa ja päivittää oman koulun käytänteitä vuosittain.

LIITTEET

Liite 1: Esiopetuksen opetusryhmät, oppilasmäärät ja opettajat

Liite 2. Koulun opetusryhmät, oppilasmäärät ja opettajat

Liite 3. Oppilashuollon vastuuhenkilöiden yhteystiedot

Liite 4. Koulukohtainen hyvinvointisuunnitelma

Liite 5. Koulun järjestyssäännöt

Liite 6. Suostumuskaavake MAR -kokousta varten

Liite 7. Oppilashuoltokertomus

<https://drive.google.com/open?id=0B-M69hgZQAJ-SlpUM210TXISYW5>

Liite 8. Koulun vanhempainyhdistyksen yhteystiedot